

Tervetuloa
Kämäräiset
Rantasalmelle!

Rantasalmen kunta

RANTA SALMI

Kuka päättää kunnan tulevaisuudesta?

*Rantasalmi 2040 delfoi-tutkimus, osallisuus ja
tulevaisuusvalta Rantasalmen kuntastrategiassa*

Jarkko Sanisalo, hallintojohtaja
Rantasalmen kunta

Rantasalmen kunta

Kunnanvaltuusto 2025–2029, yhteensä 19 paikkaa:

- Keskusta 11
- SDP 3
- Kokoomus 2
- Vas. 1, KD 1, PS 1

Kunnanjohtaja: Rainer Leskinen

Maakunta	Etelä-Savo, Savonlinnan seutukunta
Perustettu	1578
Asukasluku	n. 3 200 (31.12.2025: 3 222)
Pinta-ala	925 km ² , josta vesistöä 367 km ² - yksi manner-Suomen vesistöisimmistä kunnista

Rantasalmi on Itä-Suomessa sijaitseva historiallinen pitäjä, jonka juuret ulottuvat aina 1500-luvulle saakka. Kunta perustettiin vuonna 1578, ja sen alueella on nähty merkittäviä historiallisia käänteitä, kuten kuuluisa Parkunmäen taistelu vuonna 1789. Rantasalmella onkin aina ollut vahva ja omaleimainen rooli Savon alueen kehityksessä.

Nykyisin kunta tunnetaan erityisesti kirkkaista vesistään sekä Saimaan ainutlaatuisesta järviluonnostaan, sillä Rantasalmi toimii pääporttina Linnansaaren kansallispuistoon ja uhanalaisen saimaannorpan kotiseuduille. Alue on valtakunnallisesti kuuluisa myös tasokkaista matkailuelämyksistään, kuten Järvisydämen kylpylähotellista ja musiikkiteatterista, sekä vahvasta urheilu- ja kulttuuriperinnöstään.

Rantasalmi - Kestävä luonnostaan.

Pieni kunta - isot kysymykset

- Rantasalmi kohtaa samat haasteet kuin moni muukin maaseutukunta: väki vähenee ja ikääntyy, palvelut keskittyvät, talous kiristyy.
- Väestö: 3 259 asukasta (2024) → 2 696 asukasta (enn. 2045).
- Samaan aikaan etätyö, ilmastonmuutos ja digitalisaatio avaavat uusia mahdollisuuksia.
- Kysymys kuntastrategian taustalla: kenen näkemykset saavat tai voivat muovata Rantasalmen tulevaisuutta?

Mikä ihmeen Delfoi?

- 1950-luvulla kehitetty tapa kysyä asiaa isolta asiantuntija- ja sidosryhmäjoukolta – ei kertaalleen, vaan useaan kertaan.
- Nimi tulee antiikin Kreikan Delfoin oraakkelista.
- Osallistujat näkevät, mitä muut vastasivat, ja voivat tarkistaa omaa näkemystään.

Elokuu 2025:

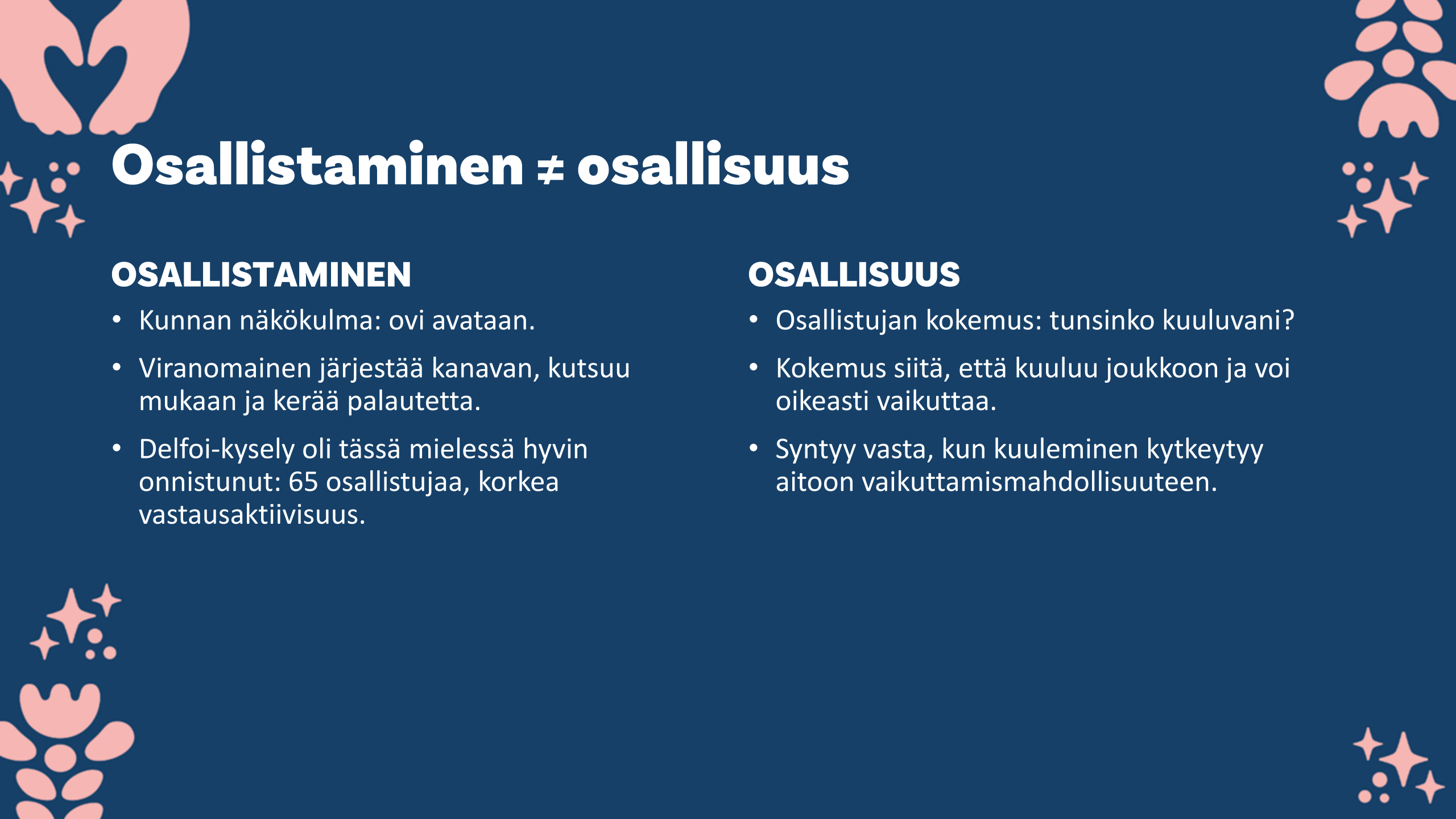
- 1. kierros: kaikki arvioivat 10 väitettä
- 2. kierros: näkee ryhmän vastaukset, arvioi uudestaan
- 3. kierros: näkymä tarkentuu, syntyy lopputulos
- Periaatteet: nimettömyys, oppiminen kierrosten aikana, kollektiivinen tulos

Rantasalmi 2040 delfoi numeroina

- 65 panelistia
 - 10 tulevaisuusteesiä
 - 3 arviointikierrosta
 - 71–77 % vastausprosentti teeseittäin
 - 373 kirjoitettua kommenttia
 - 70–83 % kommentointiaste teeseittäin
 - Panelistit: mm. kuntalaisia, yrittäjiä, nuoria, kausiasukkaita, luottamushenkilöitä ja kunnan työntekijöitä, yhteistyökumppaneita – vapaaehtoisesti ilmoittautuen.
-
-

Osallistaminen ≠ osallisuus

OSALLISTAMINEN

- Kunnan näkökulma: ovi avataan.
- Viranomainen järjestää kanavan, kutsuu mukaan ja kerää palautetta.
- Delfoi-kysely oli tässä mielessä hyvin onnistunut: 65 osallistujaa, korkea vastausaktiivisuus.

OSALLISUUS

- Osallistujan kokemus: tunsinko kuuluvani?
- Kokemus siitä, että kuuluu joukkoon ja voi oikeasti vaikuttaa.
- Syntyy vasta, kun kuuleminen kytkeytyy aitoon vaikuttamismahdollisuuteen.

Tulevaisuusteedit (1/2)

- Rantasalmen testamenttivarat ovat vuoteen 2040 mennessä synnyttäneet kuntaan uniikin sukupolvirahaston, joka subventoi jokaisen alle 40-vuotiaan perheen asumista ja yrittäjyyttä
 - Vuoteen 2040 mennessä Rantasalmi on ensimmäinen maaseutukunta Suomessa, jonka asukasluku kasvaa yli 1 % vuosivauhdilla puhtaasti vapaaehtoisen paluumuuton ansiosta.
 - Vuoteen 2040 mennessä vähintään 25 % Rantasalmen kuntapalveluista tuotetaan julkisen ja kolmannen sektorin yhteistyöllä, jossa vapaaehtoistyöhön osallistuville asukkaille kertyy 'kansalaiseurot'-valuuttaa paikalliseen käyttöön.
 - Vuoteen 2040 mennessä puhdas vesi on Rantasalmen tärkein vientituote, kun kunta ja paikalliset yritykset valjastavat veden kaupalliseksi erikoistuotteeksi.
 - Vuonna 2040 Rantasalmi tunnetaan valtakunnallisesti 'diginomadien pyhiinvaelluskohteena', kun yli puolet kunnan uusista asukkaista on etätönteekijöitä, jotka asuvat kunnassa vain osan vuodesta tehden työtä globaaleille työnantajille.
-
-

Tulevaisuusteedit (2/2)

- Vuoteen 2040 mennessä Rantasalmi on ratkaissut vanhusten yksinäisyyden täysin uudella 'symbioosiasumisen' mallilla, jossa jokaiseen senioriasuntoon sijoitetaan nuori asukas, joka saa ilmaisen asumisen korvauksena avusta ja seurasta.
 - Vuoteen 2040 mennessä Rantasalmi on kokonaan omavarainen energian, ruuan ja veden suhteen paikallisten mikroverkkojen ja regeneratiivisen maatalouden ansiosta, ja kuntalaisten ekologinen jalanjälki on pudonnut kolmannekseen Suomen keskiarvosta.
 - Regeneratiivinen maatalous: Maanviljely, joka ei vain vähennä haittoja ympäristölle, vaan aktiivisesti parantaa maaperää, lisää biodiversiteettiä ja sitoo hiiltä ilmakehästä.
 - Vuoteen 2040 mennessä Rantasalmi on kehittänyt kohdennetun 'kansainvälisen tulomuuttajan polun', jonka avulla kuntaan on houkuteltu yli 100 erikoisosaaajaa tai etätyöläistä ulkomailta. Kunnasta on tullut Suomen monikulttuurisin maaseutukunta, jossa puhutaan säännöllisesti vähintään 12 eri kieltä.
 - Vuoteen 2040 mennessä Rantasalmi on lanseerannut 'virtuaalisen kuntalaisuuden', joka mahdollistaa osallistumisen kunnan toimintaan ja päätöksentekoon riippumatta fyysisestä olinpaikasta. Rantasalmen virtuaalikuntalaisiksi on liittynyt yli 2000 ihmistä ympäri Suomea ja maailmaa, ja he tuovat kuntaan osaamista, verkostoja ja taloudellisia resursseja.
 - Vuoteen 2040 mennessä Rantasalmi on uudistanut kuntademokratian visuaaliseksi: kuntalaiset äänestävät, keskustelevat ja visioivat tulevaisuutta digitaalisten kollaasien, kuvakarttojen ja virtuaalisten tilojen välityksellä, mikä on tuonut päätöksentekoon mukaan aiemmin sivussa olleet ryhmät ja moninkertaistanut osallistujamäärät
-
-

Mitä on *tulevaisuusvalta*?

- Tulevaisuusvalta on valtaa vaikuttaa siihen, mitä tulevaisuudessa pidetään mahdollisena tai toivottavana.
- Kuka pääsee mukaan keskustelemaan tulevaisuudesta?
- Kenen ääni ja näkemys otetaan huomioon?
- Ohjaako tuotettu tieto lopulta myös päätöksiä?
- Osallistujat itse eivät olleet tästä varmoja – seuraavaksi katsotaan, mitä oikeasti tapahtui.

Claude-AI analyysi: Delfoi-tutkimus vs. valtuutettujen muu työskentely

Lähde	Osuus strategiasta	Pääpaino
Delfoi-tutkimus	~40-45%	Tulevaisuusskenaarioiden validointi, sidosryhmänäkökulmat, toimenpide-ideat
PESTEL-analyysi	~25-30%	Haasteiden tunnistaminen, realismin varmistaminen
Tulevaisuusskenaariotyö	~20-25%	Aikajänteinen suunnittelu, dimensioiden jaottelu
Iteratiivinen kehittäminen	~10-15%	Toimivallan rajausta, kielellinen hiominen

Claude-AI analyysi: Delfoi-tutkimus vs. valtuutettujen muu työskentely

• Päämäärä 1: Monipuolinen elinkeinoelämä ja kokeileva kunta

- Delfoi: 45% (Teesi 1, 2, 3, 5 - elinkeinot, yrittäjyys, vapaa-ajan asunnot)
- PESTEL: 15% (Taloudelliset haasteet)
- Tulevaisuusskenaariotyö: 35% (Vapaa-ajan asunnot keskiössä)
- Iteratiivinen kehittäminen: 5%

• Päämäärä 2: Laadukkaat kasvun ja oppimisen palvelut

- Delfoi: 20% (Teesi 8 - lukion kv-polku)
- PESTEL: 50% (Väestörakenteen muutos, nuorten poismuutto)
- Iteratiivinen kehittäminen: 25% (Toimivallan raja)
- Tulevaisuusskenaariotyö: 5%

• Päämäärä 3: Energiamavaraisuus ja toimiva infrastruktuuri

- Delfoi: 55% (Teesi 7 - energiamavaraisuus, Teesi 2 & 5 - tietoliikenne, Teesi 4 - vesistöt)
- PESTEL: 30% (Digitaalisen infrastruktuurin puutteet)
- Tulevaisuusskenaariotyö: 10% (Saimaa-arvot)
- Iteratiivinen kehittäminen: 5%

• Päämäärä 4: Aktiivinen ja osallistava kunta

- Delfoi: 60% (Teesi 10 - osallisuus, Teesi 3 - vapaaehtoistoiminta, Teesi 9 - kumppanuudet)
- PESTEL: 5%
- Tulevaisuusskenaariotyö: 20% (Yhteisöllisyys meta-teemana)
- Iteratiivinen kehittäminen: 15%

• Päämäärä 5: Tasapainoinen kuntatalous

- Delfoi: 20% (Teesi 1 - uudet rahoitusmallit, Teesi 6 - tekoäly)
- PESTEL: 45% (Valtionosuusjärjestelmä, taloudelliset haasteet)
- Iteratiivinen kehittäminen: 30% (Realististen tavoitteiden asettaminen)
- Tulevaisuusskenaariotyö: 5%

Delfoi-aineistosta suodatettujen toimenpide-ehdotuksista huomioitavaa

- Aineistosta suodatetut n. 120 toimenpide-ehdotusta vaativat kriittistä arviointia ja jatkovalmistelua ennen mahdollista toteutusta. Osaa ehdotuksista ei voida toteuttaa sellaisenaan ehdotetussa muodossa. Jatkovalmistelussa on arvioitava erityisesti:
 - Resurssien riittävyys:
 - Kunnan taloudellisten resurssien rajat ja budjettivaikutukset
 - Henkilöstöresurssien saatavuus
 - Investointien ja käyttökustannusten realistisuus
 - Sääntely ja laillisuus:
 - Toimenpiteiden lainmukaisuus ja normien noudattaminen
 - Kunnan toimivaltaan kuuluvuus vs. valtion tai muiden tahojen vastualueet
 - Hankintalain, yhdenvertaisuuslain ja muun sääntelyn asettamat rajoitukset
 - Vastuujalon selkeys:
 - Toimivaltarajojen määrittäminen eri tahojen kesken
 - Koordinoinnin ja yhteistyön käytännön järjestäminen
 - Päätöksenteon prosessit ja vastuuketjut
- Vaikutusten laajuus:
 - Toimenpiteiden todelliset vaikutukset kunnan kehitykseen
 - Sivuvaikutukset ja riskit
 - Toteutettavuus paikallisessa kontekstissa
- Monet ehdotuksista edellyttävät merkittävää jatkoselvitystä, resurssien uudelleenkohdentamista tai muutoksia toimintatapoihin. Ehdotukset toimivat lähtökohtana keskustelulle ja suunnittelulle, eivät valmiina toteutussuunnitelmina.
- Aineistosta on tunnistettu toimenpiteet 6 vastuutaholle:
 - KUNTA - 66 toimenpidettä
 - YRITYKSET - 17 toimenpidettä
 - KUNTALAISET - 15 toimenpidettä
 - YHTEISTYÖ - 11 toimenpidettä
 - VALTIO - 8 toimenpidettä
 - HVA (Hyvinvointialue) - 3 toimenpidettä

Kysyimme osallistujilta itseltään..

- *Syyskuussa 2025 tehtiin erillinen jälkikysely: kokivatko osallistajat Delfoin osallisuutena, ei vain osallistamisena?*
 - 41/65 panelistia vastasi (63 %). 42 % heistä osallistui tällaiseen tutkimukseen ensimmäistä kertaa – matala kynnys toimi.
 - Delfoin oma ydinperiaate piti paikkansa käytännössä: 75 % piti muiden vastausten näkemistä hyödyllisenä tai erinomaisena.
 - Vaikuttamisen tunne oli vaikein osa-alue: vain noin puolet koki vahvasti, että omalla panoksella on merkitystä.
 - Motivaatio oli aitoa: prosessin aikana syntyi 120 spontaania kehittämis ehdotusta, joita kukaan ei pyytänyt.
-

Mihin osallistujat halusivat panostettavan?

*Prioriteettiluku = toivottavuus miinus todennäköisyys.
Mitä suurempi luku, sitä enemmän teesiä toivottiin.*

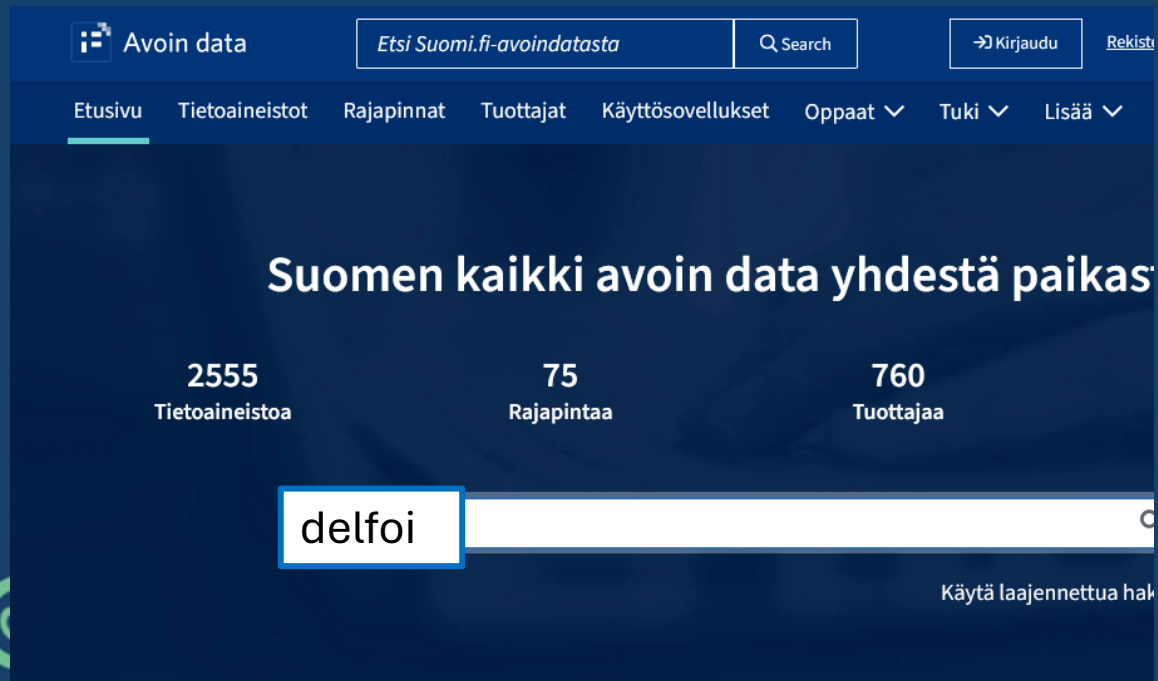
- 1. Kuntarahoituksen disruptio – prioriteetti 2,62
- 2. Kaupungistumistrendin taittuminen – prioriteetti 2,62
- 3. Kohti kestäväää siirtymää – prioriteetti 2,32
- 4. Kansainvälisyys ja monikulttuurisuus – prioriteetti 1,52
- 5. Uudet sosiaaliset innovaatiot – prioriteetti 1,48
- **Korkein prioriteetti: sukupolvirahasto – uusi rahoitusmalli nuorille perheille.**

Vastauksesta kärkihankkeeksi

- Delfoi-tutkimus: sukupolvirahasto-teesi sai korkeimman prioriteetin (2,62).
 - Valtuustoseminaari syyskuussa 2025: intensiivinen strategiatyö.
 - Hyväksytty strategia 10.11.2025 § 111: sukupolvirahasto kärkihankkeeksi.
 - Mitattava tavoite: ”Kehitetään uusiin rahoituslähteisiin perustuvaa sukupolvirahastoa kuntaan muuttavien nuorten perheiden tukemiseen.”
 - Eteneminen jaettu neljään vaiheeseen: päätös → säännöt → pääoma → ensimmäinen hakemus.
-

Aineistot löytyvät: avoindata.suomi.fi

- Rantasalmi 2040 Delfoi-tutkimuksen osallistujakokemuksen arviointi
- Rantasalmi 2040 -Delfoi-tutkimuksen tulokset

Kiitos! Kysymyksiä ja keskustelua